

Bäckaskog Slot

Vattenriket maj 2011

Solnedgangen

Indholdsfortegnelse	Side
Dagmar og Lenes dagbogsnotater	2 – 34
Fredag den 20.05	2
Lokalitet 1 – Stenshuvud	2
Kiviksgraven	5
Lokalitet 2 - Pulken	6
Lokalitet 3 – Egeside/Ängårdsvägen	9
Lördag den 21.05	12
Lokalitet 4 – Hercules	13
Lokalitet 5 – Håslövs enge	15
Lokalitet 6 – Mosslunda	16
Lokalitet 7 - Äspet	19
Lokalitet 8 – Rinkaby yttre	20
Søndag den 22.05	25
Lokalitet 9 - Helgeå	26
Lokalitet 9a – Lilleö	28
Lokalitet 10 – Landöens skärgård	31
Bilag:	
Blomsterliste	35
Fugleliste	40
 Litteratur anbefaling:	
 Folke och Virginia Kustvall Larsson: <i>Vattenriket och andre naturpärlor</i> Forlaget Adoxa	

Fredag den 20.05

Vi mødtes på Ide-Møblers parkeringsplads tæt ved Hillerød Station. Her stod Jyttes store gule bus parat. Den sædvanlige parkeringsplads var ved at blive lavet om. Vores chauffør på denne tur var Henrik, ligesom på vores tur til Langeland. Det var strålende solskinsvejr, hvilket altid skruer forventningerne i vejret. Vi skulle køre klokken 8.30 og kom af sted næsten på slaget. I Helsingør kom de sidste deltagere på, inden vi kørte om bord. Vi kom på som en af de første og blev placeret forrest midt på bildækket.

Vi kørte ad E4 et lille stykke, derefter syd på ad E6. Videre først ad landevej 16 forbi Lund og derefter ad 11 forbi Dalby, hvor Niels Erik i forbifarten fortalte at Dalby kirke var et besøg værd. Videre gennem Veberød, Sjöbo, Tomelilla til Simrishamn. Her omtalte Niels Erik også de gamle helleristninger, man kunne se her. Derfra nordpå ad landevej 9 til Stenshuvud. Vi havde ikke kørt længe før vi fra Frands hørte Rød Glente tv og så th. Dette gentog sig rigtig mange gange på turen gennem Skåne. Vi så også en Tårnfalk og mange Råger. Da vi et stykke tid havde siddet og kigge på disse flotte fugle, hørte vi fra Henrik. Jeg har ikke forstand på fugle, men der ligger et gult hus tv.

Rød Glente
Råge
Tårnfalk

Milvus milvus
Corvus frugilegus
Falco tinnunculus

Lokalitet 1 - Stenshuvud

Stenshuvud – er et 97 m højt bjerg, som består af Porfyr. Det er en urfjeldshorst, som er dannet, ved at den modstandskraftige porfyr modstod erosionen bedre end de omliggende bjergarter under millioner af års nedbrydning. Skåne blev isfrit for 13.000 år siden. Vandniveauet i havet har siden varieret meget. Især nord for bjerget er dette tydeligt. Store rullestensfelter ligger parallelt med stranden og danner terrasser, som viser de ældre strandlinier. Den højeste beliggende strandvold ligger 32 m over havet, og den laveste ligger 40 m under havets niveau.

Frokostpause ved Stenshuvud Naturum

Dagmar ved sten med træ

Nu var det dejlig at komme ud og strække benene lidt og få lidt frokost. Niels Erik havde igen øl og sodavand med, som vi kunne købe til en billig pris. Vi satte os ved borde og bænke udenfor

Naturum og nød det gode vejr. Nu skulle vi gå fra Naturum op til Parkeringspladsen ved Hällevik, hvor Henrik ville samle os op. Her var skønt at gå, dejligt at få rørt os lidt. Det blev hurtigt en spredt gruppe. Da mange bare skridtede af sted og andre, nævner ingen navne, ikke kunne lade være med at fordybe sig i alle de skønne planter, der var i skoven. Vi gik op til det højeste punkt 97 m.

Tjærenellike *Viscaria vulgaris*

Hulkravet Kodriver
Tandrod
Guldnælde
Pyrenæisk Storkenæb
Stor Fladstjerne
Bukkar/Skovmærke
Hvid Anemone
Nyrebladet Ranunkel
Kornet Stenbræk

Primula veris
Cardamine bulbifera
Lamium galeobdolon
Geranium pyrenaicum
Stellaria holostea
Galium odoratum
Anemone nemorosa
Ranunculus auricomus
Saxifraga granulata

Stor Konval *Polygonatum multiflorum*

Alm. Syre *Rumex acetosa* ssp. *acetosa*

Vår-Fladbælg
Tyndakset Gøgeurt
Enblomstret Flitteraks
Stor Konval
Løgekarse

Lathyrus vernus
Orchis mascula
Melica uniflora
Polygonatum multiflorum
Alliaria petiolata

Bredbladet Mangeløv
Alm. Syre
Mark-Hindeknæ
Tjærenellike
Sct. Hansurt

Dryopteris dilatata
Rumex acetosa ssp. acetosa
Spergularia rubra
Viscaria vulgaris
Hylotelephium telephium

Bogfinke

Fringilla coelebs

Det flotte sumpede område

Den fascinerende skov

Nu gik vi lidt tilbage, da den første sidevej skulle være mere stejl og ufremkommelig. Vi kom igennem et meget smukt område, hvor der inde til siden var noget sumpet. Af nye planter så vi

Mark-Frytle
Håret Frytle
Majblomst
Blåbær
Dunet Gedeblad
Rams-Løg
Stinkende Storkenæb

Luzula campestris
Luzula pilosa
Maianthemum bifolium
Vaccinium myrtillus
Lonicera xylosteum
Allium ursinum
Geranium robertianum

Bøgeløber *Carabus intricatus*

Tyndakset Gøgeurt *Orchis mascula*

Gul Anemone
Hulrodet Lærkespore

Anemone ranunculoides
Corydalis cava

Skælrod	<i>Lathraea squamaria</i>
Liden Storkenæb	<i>Geranium pusillum</i>
Bingelurt	<i>Mercurialis perennis</i>
Stilk-Eg	<i>Quercus robur</i>
Avnbøg	<i>Carpinus betulus</i>
Navr	<i>Acer campestre</i>
Bøg	<i>Fagus sylvatica</i>
Ægte Kastanje	<i>Castanea sativa</i>
Femtunge	<i>Pentaglottis sempervirens</i>
Buksbom	<i>Buxus sempervirens</i>

Undervej så vi også en spændende løbebille
Bøgeløber

Carabus intricatus

Vi blev samlet op ved **Hällevik** og kørte nordpå forbi den berømte æbleby, Kivik. Der var heldigvis nogle æbletræer, der blomstrede endnu. Der må have været meget smukt, mens alle de frugttræer blomstrede. Hele området er en stor frugthave.

Kivikgraven

Vi skulle se **Kivikgraven**, den store kæmperøse, med de store gådefulde stenfliser, med udhugne figurer af folk, fæ og store økser. Men nu koster det penge at komme derind. Vi havde ikke ret meget tid. De få der gik ind brugte næsten mere tid på at købe billet end på at se graven. Vi andre nød solskinet udenfor

Kiviksgraven – Det er Sveriges største bronzealdergrav, som er ca. 3000 år gammel. Det er ikke kun anlæggets alder som fascinerer, men også gravens størrelse. Den har en diameter på 75 m og er dermed den største rundgrav i Sverige. Som lignende monumentale bygningsværker kendt fra andre kulturer, gemmer denne grav også et gådefuldt indre. I gravkammeret findes ti gravsten, som er ristet med symboler fra en anden tids billedverden. Fra stenene fremtræder billeder af mennesker, dyr, skibe og våben. Måske forsøgte man at afbilde en procession eller en begravelsesceremoni. Man ved ikke hvem, der har udført denne grav. Tidligere forskning har fundet, at den døde var en høvding. Derfor kaldes graven også for ”kongsgraven”. Under senere undersøgelser har man fundet et mindre kammer bag det store.

Aurora *Anthocharis cardamines*

Billedsten fra Kivikgraven

Vi kørte gennem de flotte Brösarps bakker, hvor der gror usandsynligt mange blomster, som man ikke ser andre steder, og direkte til Bäckaskog slot. Vi var ankommet senere end forventet. Vi skulle skynde os ud til de forskellige huse, vi skulle bo i, så snart vi havde fået vores nøgler. Vi gik gennem hovedbygningen og ud gennem den store park. Vi fik hurtigt pakket ud, da vi skulle mødes igen ved bussen 15³⁰⁻⁴⁵. Vi havde en aftale med vores guide, Carl Christian Tofte, som er naturvejleder og fugletegner. Der var nogle få, som ikke ville med ud igen.

Lokalitet 2 – Pulken

Kort over Pulken

Vi kørte længe før vi nåede ud til Pulken. Her kom Carl Christian Tofte, som havde ved Pulken i 3 år (navnet betyder en lille pøl). Han ville være tæt på tranerne. Han er ornitolog og en meget anerkendt naturillustrator. Han havde et godt kendskab til de forskellige lokaliteter, vi skulle besøge under vores tur.

Pulken – Naturrestativet Pulken-Yngsjö er et stort engområde, med græsningsarealer, vådmarksområder, sumpskov og overdrevsområder. Store dele af engene bliver regelmæssigt oversvømmet, når smeltevand og regnvand fylder Helgeåen. Før åen fik sit nye udløb ved Gropahålet var vandstanden meget højere, end den er nu. Yngsjøen bestod af to store søer dengang, nu er det vådområde. Der lever og yngler mange fugle i hele det store område, og om foråret danser tusindvis af Traner på engene. Bagved fugletårnet ligger Graften, en 1½ km lang kanal, som blev udgravet i begyndelsen af 1600-tallet. Den var stærkt trafikeret gennem århundreder, i begyndelsen for passage af hestetrukne pramme mellem Åhus havn og Kristianstad. Graften er farbar den dag i dag.

Vi gik ud af en grus vej, hvor vi hørte og så flere spændende fugle

Der er gang i kikkerterne

Eng-Kabelleje *Galium palustre*

Ravn
Rørhøg
Rød Glente
Vibe
Engpiber
Bynkefugl
Gul Vipstjert
Bomlærke (Kornværpling)
Sanglærke
Tornsanger
Hvid Stork
Rovterne

Corvus corax
Circus aeruginosus
Milvus milvus
Vanellus vanellus
Anthus pratensis
Saxicola rubetra
Motacilla flava
Miliaria calandra
Alauda arvensis
Sylvia communis
Ciconia ciconia
Sterna caspia

Desuden så vi

Raps marker
Hyrdetaske
Alm. Hæg
Alm. Fuglegræs
Ager-Stenfrø
Kornet Stenbræk
Knold-Ranunkel
Eng-Nellikerod
Lyse-Siv
Engkarse

Brassica napus
Capsella bursa-pastoris
Prunus padus
Stellaria media
Lithospermum arvense var. *arvense*
Saxifraga granulata
Ranunculus bulbosus
Geum rivale
Juncus effusus
Cardamine pratensis

Nu skulle vi over to vakkelvorne stenter med meget høje trin. Der var flere der rullede under det første hegn, det var nemmere. Vi kom ind på en vidunderlig eng. Men desværre fik vi at vide, at Pukkellæbe ikke var i blomst. Vi så dog andre spændende ting som

Alm. Vibefedt *Pinguicula vulgaris*

Alm. Slangetunge
 Bidende Ranunkel
 Alm. Slangehoved
 Kødfarvet Gøgeurt
 Alm. Vibefedt
 Alm. Mælkeurt
 Tormentil
 Alm. Gåsepotentil
 Harril
 Toradet Star
 Alm. Star
 Eng-Kabbeleje
 Korsknep
 Ager-Stedmoderblomst
 Læge-Oksetunge

Ophioglossum vulgatum
Ranunculus acris ssp. acris
Echium vulgare
Dactylorhiza incarnata
Pinguicula vulgaris
Polygala vulgaris
Potentilla erecta
Argentina anserina
Juncus gerardii
Carex disticha
Carex nigra var. nigra
Galtha palustris
Glechoma hederacea
Viola arvensis
Anchusa officinalis

Kødfarvet Gøgeurt *Dactylorhiza incarnata* Alm. Star *Carex nigra* Alm. Slangetunge *Ophioglossum vulgatum*

Gøg
 Svartbag
 Stor Kobbersneppe

Cuculus canorus
Larus marinus
Limosa limosa

Vi skulle skynde os tilbage, for der var endnu et sted, vi skulle besøge. Det var Egeside, hvor vi håbede at se eller høre Pirol. Vi kørte over Helge å og kom til et Ellekrat.

Lokalitet 3 – Egeside/Ängårdsvägen

Vi gik kun lidt ned af skovsiden for tiden var knap, men ingen Pirol. Vi skulle hurtigt tilbage til bussen, men lidt fik vi dog noteret

Tilbage til bussen

Blåfugl *Polyommatus icarus*

Lærkefalk

Falco subbuteo

Ager-Padderok

Equisetum arvense

Eng-Nellikerod

Geum rivale

Korsknap

Glechoma hederacea

Alm. Hyld

Sambucus nigra

Rød-El

Alnus glutinosa

Løgkarse

Alliaria petiolata

Svalerurt

Chelidonium majus

Fåre-Svingel

Festuca ovina

Alm. Blåfugl

Polyommatus icarus

Nu skulle vi tilbage til Bäckaskog Slot. Carl Christian Tofte blev sat af undervejs. Det var først meningen, at vi skulle have spist aftensmad kl. 18. Men da vi ved ankomsten til Bäckaskog Slot var kommet for sent, var middagen blevet udsat til kl. 19. Vi kunne nu se, at det ville knibe med at være der til tiden. Vi fik besked på at gå direkte op til spisesalen. Der var ikke tid til at gå på værelserne og skifte tøj og få støvlerne af.

Hele Paradeafdelingen var flot. Det havde været Karl XV sommerresidens hver sommer fra 1845 til hans død. Det var et utrolig smukt rum og bordet var pyntet, som skulle vi til gilde. Det var lidt beskæmmende at trampe herop med store turstøvler og småbeskidte bukser. Godt det ikke kunne ses, når vi sad ned. Men vi tror det var første gang, nogen spiste i det fine lokale med overtøjet hængende på stoleryggene og rygsækkene stående langs væggene.

Paradeafdelingen

Vi kunne få et glas hvidvin og et glas rødvin for 170 Sv. Kr. Det tog de fleste. Nogle fik en øl i stedet for, mens andre drak vand til middagen.

Forret

Hovedret

Forretten var røget laksetatar med chili, lime, ingefær samt avocadocreme og syltede tomater. Dertil, fik vi noget velsmagende brød. Hovedretten var timianstegt lammeroastbeef med gedeoste smør og lun salat på artiskok, oliven, shitaki champignon samt soltørrede tomatsky. Det var en meget elegant serveret middag, som smagte super lækkert.

Bagefter gik vi nedenunder, hvor der var kaffe eller te og dertil after eight chokolader i de mere almindelige, men stadig gamle hyggelige slotslokaler. Senere gik vi op i konferencsalen. Her var der dækket op med blokke og papir. Der var masser af vand, et smukt stort fad med æbler og en kæmpe skål med slik. Der var den sødeste øloplukker i messing.

Frugtfad

Øloplukker

Først viste Hans-Henrik Ibfelt en lille kort film fra foreningens tur til det nordlige Øland. Derefter fremsagde Birgitte Soldbro nogle spændende betragtninger om begrebet tid. Vi sluttede af med, at Hans-Henrik viste en film fra hans og Anettes tur til Afrika.

Klokken 22³⁰ var det slut. Vi gik over på værelserne for at slappe af. Det havde været en god og spændende dag i et flot vejr.

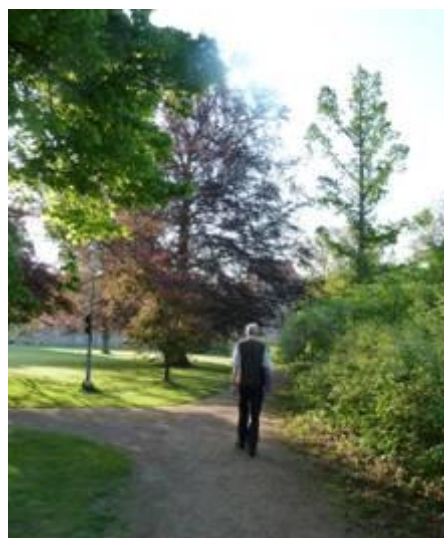
Lørdag den 21.05

Vi stod op kl. 6²⁰. Lene var vågnet meget tidligere fordi solen skinnede lige ind i ansigtet. Morgenbordet var overvældende og righoldigt og allerede åbent fra kl. 7. Der var flere slags nybagt franskbrød og rugbrød, foruden mange forskellig slags knækbrød. Mange slags oste, yoghurt med frugt og uden frugt, flere slags pålæg, blødkogte og hårdkogte æg (som kun var halvårde), flere forskellige müsli typer, æbler, pærer, flere slags melon, druer. To typer af skære ost og 4 typer af bløde oste. Desuden pølser, skinke, æg og tomat, agurker og peberfrugter. Så alle kunne få det de bedst kunne lide, og der var også et godt udvalg til madpakkerne. Mange fik fyldt termokanderne op med te eller kaffe.

Morgenmad

Der var lige tid til en lille tur i slotsparken for at se på træer og blomster før vi skulle med bussen kl.8.30. Der var nogle store gamle valnøddetræer og andre spændende træer, som vi altid ser i herregårds- og slotshaver. Bäckaskog slot ligger på det smalle næs mellem to glitrende søer, Ivö søen og Oppmannasøen. Munkene var kloge, da de lagde deres kloster her på dette sted i 1200 tallet. Ydermere løber der en bæk gennem slotsgården. De fleste af de nuværende bygninger stammer dog mest fra tiden 1580-1640.

Slottet fra havesiden

Lokalitet 4 – Hercules

Vejret var strålende smukt, og vi kørte præcis som aftalt. Vi kørte først til Viby, hvor vi skulle hente Carl Christian. Vi holdt lige udenfor ”et storkecenter”, hvor vi så en hvid-stork på reden med mindst en unge. Mens vi ventede, så vi Sangsvaner (med gult næb) på marken.

I midten af 1900-tallet forsvandt storken som ynglefugl i Sverige. For 20 år siden begyndte et stort storkeprojekt på forskellige steder i Skåne. Det findes nu avlsvirksomheder i 6 beskyttede områder i Skåne, heriblandt i Viby. Totalt indgår 300 storke i projektet, hvoraf ca. 100 lever i fuld frihed.

Viby Storkecenter

Hercules Naturreservat

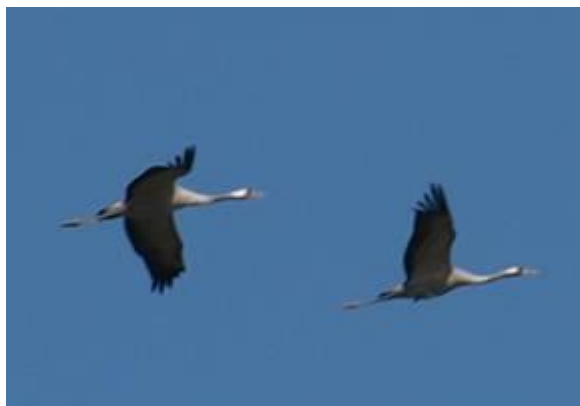
Hvid Stork
Sangsvane
Vibe

Ciconia ciconia
Cygnus cygnus
Vanellus vanellus

Nu kørte vi til Hercules, der ligger ved Hammarsjön. Det var et meget smukt sted, hvor vi var ca. $\frac{3}{4}$ time. Her skulle vi også over en stente, men den var i en betydelig bedre stand, end dem vi skulle over ved Pulken. Her kiggede nogle efter fugle, mens andre undersøgte floraen. Det vrimlede med Guldsmede over dammene, og der var traner i luften

Vandfyldt kalkgrav

Traner *Grus grus*

Hercules – Naturreservatet ved Hammarsjöns nordlige strand dannedes i 1999 og reguleres endog af det internationale vådmarkskonvention. Det varierede område omfatter både enge, buskadser, rørsumpe og de gamle dæmninger. Dæmningerne

stammer ligesom navnet Hercules fra Teglværks perioden. Lergravene var i brug under den første halvdel af 1900-tallet. Flere af kalkgravene er nu vandfyldte og gode for fisk og fugle. Da gravningen ophørte, bredte der sig rør og buske i området. En del af markerne beskyttes stadigvæk ved, at de bliver slået. Derfor er her også en meget rig flora.

Rørsanger	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>
Bogfinke	<i>Fringilla coelebs</i>
Traner	<i>Grus grus</i>
Rørhøg	<i>Circus aeruginosus</i>
Sortterne	<i>Chlidonias niger</i>
Gøg	<i>Cuculus canorus</i>
Blishøne	<i>Fulica atra</i>

Der kigges efter fugle

Døvnælde	<i>Lamium album</i>
Knold-Ranunkel	<i>Ranunculus bulbosus</i>
Alm. Kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>
Eng-Kabbeleje	<i>Galtha palustris</i>
Engkarse	<i>Cardamine pratensis</i>
Tagrør	<i>Phragmites australis</i>
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>
Dynd-Padderok	<i>Equisetum fluviatile</i>
Storblømtret Hønsetarm	<i>Cerastium arvense</i>
Alm. Bakketidse	<i>Carlina vulgaris ssp. vulgaris</i>
Hvid Nøkkerose	<i>Nymphaea alba</i>
Lancet-Vejbred	<i>Plantago lanceolata</i>
Horse-Tidse	<i>Cirsium vulgare</i>
Nikkende-Star	<i>Carex acuta</i>

Nu kørte vi til Håslövs enge, hvor der skulle være mange vadefugle. Der var nu ikke ret mange, måske fordi foråret havde været utroligt tørt, hvilket gav dårlige betingelser for vadefugle. Vi gik ud af en lang grusvej ud til et fugletårn. Alle fuglefolkene skyndte sig langt ud ad den flade vej, til de blev ganske små. Der skulle vist være en mulighed for at se Brushaner spille for hunnerne. Køerne hvilede sig i et hjørne af de store græsningsarealer, og viberne sang over hovederne på os. Dagmar, Birte og Lene gik og botaniserede i vejkanten. De så dog også en Stor Regnspeve inden på marken.

Lokalitet 5 – Håslövs enge

Håslövs enge - Naturresevaret Håslövs enge blev grundlagt i 1967. Det er stort på mere end 180 ha. Det er en rigtig naturperle indenfor Kristianstads Vattenrike. Det regnes også som et Natura 2000-område og har altid været anset som en fornem fuglelokalitet. Området udgør en flad halvø i den østre del af Hammarsjön. Selv på den østre side af søen findes der slåede og græssede enge, som regelmæssigt oversvømmes om foråret. Halvøen kom til syne først i 1775, da Helge å brød igennem til et nyt udløb i havet nede ved Yngsjö, hvorved vandstanden sank med ca. en meter. Nu er det et eldorado for ynglende, trækkende og overvintrende fugle.

Håslövs enge

Fugletårnet

Stor Regnspove
Hedelærke
Grågås
Vibe

Numenius arquata
Lullula arborea
Anser anser
Vanellus vanellus

Kornet Stenbræk
Engkarse

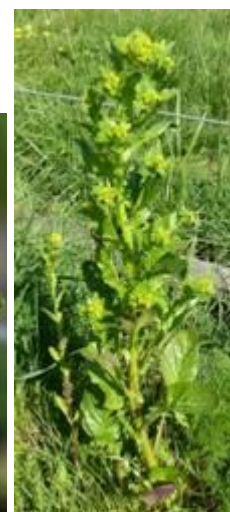
Saxifraga granulata
Cardamine pratensis

Rød-Kløver *Trifolium pratense*

Udspærret Vinterkarse *Barbarea vulgaris ssp. arcuata*

Eng-Nellikerod
 Rød-Kløver
 Ager-Padderok
 Alm. Kællingetand
 Krat-Viol (lys bred spore)
 Korsknep
 Læge-Kulsukker
 Alm. Gåsepotentil
 Eng-Kabbeleje
 Alm. Syre
 Udspærret Vinterkarse
 Tjærenellike
 Gul Iris

Geum rivale
Trifolium pratense
Equisetum arvense
Lotus corniculatus
Viola riviniana
Glechoma hederacea
Symphytum officinale
Argentina anserina
Galtha palustris
Rumex acetosa ssp. acetosa
Barbarea vulgaris ssp. arcuata
Viscaria vulgaris
Iris pseudocorus

Læge-Kulsukker *Symphytum officinale*

Herfra kørte vi til et helt vidunderligt rigkær Mosslunda.

Lokalitet 6 – Mosslunda

Kort over Mosslunda

Dagmar ved en meget stor sten

Mosslunda fäläd – Fælleden, som også kaldes Vä udmark, eftersom den blev benyttet af Vä by. Området forvaltes nu af Kristianstads kommune. Det er en klar opgradering. I 1980 var der planer om at lægge en losseplads her. Dens redning var de rige forekomster af orkideer, som botanikere gjorde opmærksomhed på. Her findes bl.a. Skånes største bestand af Salep-Gøgeurt. Den er et eksempel på gamle ugødskede marker med alt fra tør-enge til rige kalk-kær. De har været slået og blevet afgræsset helt op til nu. Grundvandet står højt og er meget varierende i Mosslunda.

Her var helt vidunderligt at gå. Carl Christian foreslog, at vi skulle gå i en række, men da vi først var kommet helt ude på engen, efter vi havde passeret en stente, var der ikke mere gåsegang. Her kunne flere have gået meget længe, men vi var her kun en time. Vi fandt bl.a.

Opret Kobjælde *Pulsatilla vulgaris*

Pyramide-Læbeløs *Ajuga pyramidalis*

Mark-Frytle
Knold-Ranunkel
Kornet Stenbræk
Opret Kobjælde
Smalbladet Vikke
Ager-Stedmoderblomst
Alm. Mælkeurt
Tjærenellike

Luzula campestris
Ranunculus bulbosus
Saxifraga granulata
Pulsatilla vulgaris
Vicia angustifolia
Viola arvensis
Polygala vulgaris
Viscaria vulgaris

Salep-Gøgeurt *Anacamptis morio*

Melet Kodriver *Primula farinosa*

Harril
 Krat-Viol
 Pyramide-Læbeløs
 Krat-Fladbælg
 Vår-Potentil
 Løvefod
 Tyndakset Gøgeurt
 Salep-Gøgeurt
 Kattefod
 Tormentil
 Tvebo Baldrian
 Gul Anemone
 Alm. Gåsepotentil
 Vibefedt

Juncus gerardii
Viola riviniana
Ajuga pyramidalis
Lathyrus linifolius
Potentilla tabernaemontani
 Alchemilla sp.
Orchis mascula
Anacamptis morio
Antennaria dioica
Potentilla erecta
Valeriana dioica
Anemone ranunculoides
Argentina anserina
Pinguicula vulgaris

Plettet Gøgeurt *Dactylorhiza maculata*

Kattefod *Antennaria dioica*

Eng-Kabbeleje
 Dynd-Padderok
 Alm. Ene
 Melet Kodriver
 Stilk-Eg
 Spids-Løn
 Fugle-Kirsebær
 Skov-Jordbær
 Hulkrauet Kodriver
 Alm. Mangeløv
 Tvebo Star - han
 Blære-Star
 Stiv-Star
 Plettet Gøgeurt
 Citronsommerfugl
 Igler
 Salamander

Galtha palustris
Equisetum fluviatile
Juniperus communis
Primula farinosa
Quercus robur
Acer platanoides
Prunus avium
Fragaria vesca
Primula veris
Dryopteris filix-mas
Carex dioica
Carex vesicaria
Carex elata
Dactylorhiza maculata
Gonepteryx rhamni

Nu kørte vi ud til Äspet, hvor vi spiste vores frokost.

Lokalitet 7 - Äspet

Kort over Äspet

Krybende Læbeløs *Ajuga reptans*

Äspet blev startet som naturreservat allerede i 1963 og er endog klassificeret som et Nature 2000-område. Geologisk er området præget af en underliggende kridtbjerggrund, som under istiden blev dækket med moræneler. Ovenpå dette strækker der sig et klitlandskab med flyvesand flere kilometer langs med kysten. Reservatet består af såvel skovpartier, samt et strand- og laguneområde. Mere centralt findes ”kongelunden” en ren bøgetræsskov med enkelte få egetræer. Der findes to fugletårne. Det indre og nærmest lagunen ligger bedst, hvis man vil iagttage ænder. Det ydre og højere tårn fungerer godt, når målet er at iagttage vadefugle, som søger føde i lagunens mere tørre partier.

Vi gik gennem klitterne ud mod stranden og fugletårnet, for at finde et spisested. Men der blæste en kold vind ude fra vandet. Vi var en del, der gik tilbage og fandt læ ved parkeringspladsen og spiste madpakkerne der. Efter frokosten gik vi ud mod vandet og fugletårnet. Vinden var rigtig kold, når man kom helt ud til stranden. Det var helt anderledes, end da vi gik inde ved søerne.

Vi botaniserede igen langs stien og så bl.a.

Alm. Kohvede
Alm. Gåsepotentil
Ager-Stedmoderblomst
Korsknap
Døvnælde
Udspærret Vinterkarse
Tagrør
Krybende Læbeløs
Alm. Marehalm
Alm. Engelsød
Vår-Brandbæger
Skovstjerne
Bøg
Stilk-Eg

Melampyrum pratense
Argentina anserina
Viola arvensis
Glechoma hederacea
Lamium album
Barbarea vulgaris ssp. arcuata
Phragmites australis
Ajuga reptans
Leymus arenarius
Polypodium vulgare
Senecio vernalis
Trientalis europaea
Fagus sylvatica
Quercus robur

Mælkebøtte

Døvnælde *Lamium album*

Ager-Stedmoderblomst *Viola arvensis*

Taks
 Alm. Røn
 Alm. Hønsetarm
 Vorte Birk
 Græsbladet Fladstjerne

Taxus baccata
Sorbus aucuparia
Cerastium fontanum ssp. vulgare var. vulgare
Betula pendula
Stellaria graminea

Klyde
 Stor Præstekrave
 Svartbag
 Rørspurv
 Gravand

Recurvirostra avosetta
Charadrius hiaticula
Larus marinus
Emberiza schoeniclus
Tadorna tadorna

Nu kørte vi til dagens sidste lokalitet, som var et militært skydefelt. Vi kørte et godt stykke helt ud mod vandet. Det var et meget stort område, som blev afgræsset.

Lokalitet 8 – Rinkaby yttre

Rinkaby yttre

Alm. Mælkeurt *Polygala vulgaris*

Det var en stor sandsteppe, og er øst Skånes botaniske stolthed. Det var et tilsyneladende øde område. Der var bakker, vandhuller og store vidder, med buske træer, og lange støvende veje. Ved parkeringspladsen var der et firkantet skarpt afgrænset afbrændt felt, måske et øvelsesfelt til brandslukning. Her var meget tørt. Rent botanisk var det på dette tidspunkt knap så spændende, men

der blev dog noteret flere arter, når man stille og roligt gik rundt. Her gik vi i 1½ time. Mange steder havde lyngen været brændt. Vi skulle have set Sand-Nellike, men det var for tidligt. Det var en skam, for den findes ikke i Danmark.

Lancet-Vejbred	<i>Plantago lanceolata</i>
Enskættet Sumpstrå	<i>Eleocharis uniglumis</i>
Smalbladet Vikke	<i>Vicia angustifolia</i>
Stor Fladstjerne	<i>Stellaria holostea</i>
Alm. Mælkeurt	<i>Polygala vulgaris</i>
Alm. Bakketidse	<i>Carlina vulgaris ssp. vulgaris</i>
Ager-Padderok	<i>Equisetum arvense</i>
Mark-Frytle	<i>Luzula campestris</i>
Alm. Rødknæ	<i>Rumex acetosella ssp. acetosella</i>
Alm. Syre	<i>Rumex acetosa ssp. acetosa</i>
Alm. Kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>
Vorte Birk	<i>Betula pendula</i>
Stilk-Eg	<i>Quercus robur</i>
Hedelyng	<i>Calluna vulgaris</i>
Brombær	<i>Rubus sp.</i>
Blåbær	<i>Vaccinium myrtillus</i>
Knold-Ranunkel	<i>Ranunculus bulbosus</i>
Hejrenæb	<i>Erodium cicutarium</i>
Tykbladet Ærenpris	<i>Veronica beccabunga</i>
Håret Høgeurt	<i>Pilosella officinarum</i>
Alm. Gåsepotentil	<i>Argentina anserina</i>
Flipkrave	<i>Teesdalia nudicaulis</i>
Kær-Snerre	<i>Galium palustre</i>
Vejbred-Skeblad	<i>Alisma plantago-aquatica</i>
Lærkefalk (fra bussen)	<i>Falco subbuteo</i>
Markpiber	<i>Anthus campestris</i>
Gøg	<i>Cuculus canorus</i>
Ravn	<i>Corvus corax</i>

Hedehøg *Circus pygargus* i farvandet

Vi skulle køre derfra 16³⁰ Men lige som vi skulle af sted, blev der set en Hedehøg, og så kom der gang i kikkerter og teleskoper.

Hedehøg

Circus pygargus

Carl Christian blev kørt til Viby, hvor vi igen så den hvide Stork på taget. Vi var hjemme ca. 17³⁰. Fra bussen havde vi set dyr på marken og Røde Glenter.

De to af stuerne hvor middagen blev indtaget

Vores middag var blevet rykket en ½-time, så der var lige tid til at slappe lidt af, inden vi gik over for at spise. Denne gang skulle vi ikke sidde oppe i den flotte sal. Den var optaget af en bryllupsfest. Vi sad i tre mindre stuer, som også var meget hyggelige. Denne gang bestod middagen af en hovedret – Hjorteinderlår med grønne asparges, rabarberchutney, urtedryssede nye kartofler med portvinssky. Dertil kunne vi købe et stort glas rødvin. Desserten var te eller kaffe og dertil citrontarteletter med lakrids-is og hindbær. Det smagte utrolig godt.

Hovedret

Dessert

Vi var færdige med middagen lidt i 20. Det var heldigt, da der var aftalt en aftentur ud til Pulken og Egeside, hvor man håbede at høre/se pirolen, høre Natravnen og måske få øje på nogle elge. Det lykkedes ikke. Men årsagen var sikkert, at man skulle være tilbage til Bäckaskog Slot senest 22³⁰ (køretidsregler). Dem som tog med på turen fik set Carl Christians malerier, og flere købte hans bog om traner.

Carl Christian Toftes traner

Nogle satte sig ud i haven og nød et ekstra glas rødvin. Andre blev hjemme for at se på slotshaven og solnedgangen over søen. Vi var inde og se kirken, og bagefter gik vi rundt i krydderihaven, men der var næsten ikke til at gå for myg. Her noterede vi bl.a.

Læge-Kulsukker
 Hvid Diktam
 Læge-Stokrose
 Kvan
 Citronmelisse

Symphytum officinale
Dictamnus albus
Althaea officinalis
Angelica archangelica
Melissa officinalis

Hvid Diktam *Dictamnus albus*

Hjertebladet Slangerod *Aristolochia clematitis*

Læge-Kvæsurt
 Russisk Estragon (Den indgår i Bearnaisesauce)
 Isop
 Hjertebladet Slangerod
 Sødskærm/Spansk Kørvel

Sanguisorba officinalis
Artemisia dracunculus
Hyssopus officinalis
Aristolochia clematitis
Myrrhis odorata

Slangeurt
Kantet Konval
Læge-Alant
Stolthenriks Gåsefod
Nikkende Fuglemælk
Alm. Boghvede

Katteurt (haveart)

Bistorta officinalis
Polygonatum odoratum
Inula helenium
Chenopodium bonus-henricus
Ornithogalum nutans
Fagopyrum esculentum

Nepeta cataria

Katteurt *Nepeta cataria*

Aftenstemning i parken

Søndag den 22.05

Efter vi havde pakket kufferterne, gik vi en lille morgentur i parken ned til søen, der var rigtig smukt. Det var det samme overdådige morgenbord. Morgenmaden blev nydt og madpakkerne smurt. Dagmar gik en tur rundt i slottet og fotografere rummene oppe i paradeafdelingen, (der var flot) og nede i de mere almindelige lokaler. Vi fik afleveret nøgler og slæbt rullekufferterne hen ad grusstierne til bussen. Vi måtte sige farvel til det dejlige sted og glæde os til dagens oplevelser. Alle var i god tid ved bussen, så den kunne pakkes. Vi kunne køre til tiden. Mens vi stod udenfor bussen cirklede en Glente rundt over os. Måske sagde den farvel og på gensyn.

Vi kørte ind til Kristianstad og parkerede ved det nye Naturum.

Kristianstad - Byen blev anlagt af Christian IV i 1614 som en fæstningsby, der skulle være Skånes bolværk mod Sverige. I 1612 havde svenske tropper ødelagt den vigtige handelsby Væ i det nordøstlige Skåne. Christian 4. opfordrede borgerne i Væ til at flytte til den nye by Kristianstad. Kristianstad har fremdeles grundlæggeren Christian 4.'s monogram, et 4-tal i et kronet C, i sit byvåben og anvender det i stor udstrækning på lygtepæle og andre kommunale installationer. Det er den eneste by i verden der har et monogram fra en udenlandsk konge i sit byvåben. Byen kaldes "kongens by" på dansk og "Sveriges danskaste stad" på svensk. Han byggede også en stor kirke, Trefoldighedskirken

Stora Safaribåten Christian IV

Vi skulle med ”Stora Safaribåten Christian IV”. Vores guide, Carl Christian Tofte kom også ombord. Vi sejlede nedad åen, mens naturvejleder og skipper Jan Olsson fortalte om, hvad vi så langs bredderne og om områdets historie. Det var ikke alt, vi forstod af skipperens svenske fortællinger. Der var også nogle få svenske gæster med, så selvom det var den store turbåd, blev den rigelig fuld.

Vibe *Vanellus vanellus*

Lokalitet 9 – Helgeå

Helgeå er Skånes største vandløb, der flyder gennem en række små søer øst for Älmhult i det sydlige Småland, og munder ud i Hanøbugten på østkysten af Skåne. Den samlede længde er knap 200 km, med et fald på omkring 160 meter. Den afvander et areal på 4750 km² og har en middelgennemstrømning på omkring 45 m³/s med store naturlige variationer hen over året. Der er otte vandkraftværker ved åen.

Vi sejlede først op mod Aralövsjön. Vi hørte om

Gropahålet - I mange år havde Yngsjö bønderne været trætte af, at deres marker hvert forår blev oversvømmede af den voldsomme vandstrøm i Helge å. Uden at spørge myndighederne om lov, begyndte landsbybeboerne i foråret 1774 at grave en grøft gennem landtangen mellem Yngsjö og havet. Det var alle mand af hus med spader og hakker, og inden vinteren kom, var de færdige med en smal grøft. Foråret 1775 steg åen igen, og vandet fandt den nygravede grøft. Det enormt store vandpres gjorde grøften bredere og bredere, så det blev en hel flodbølge. Det sluttede med at åen havde fået et nyt meget bredt udløb, i stedet for som tidligere at løbe op til Åhus, parallelt med kysten. Vandstanden i Helge å sank med næsten en meter, og fæstningen i Karlskrona kom til at stå på tørt land. Yngsjö som var 2 søer blev næsten tørlagt og er nu en del af det store vådområde, der dannedes efter den voldsomme vandsenkning. Det har været en naturkatastrofe for alle i området.

Vi fik også en fortælling om Yngsjömordet.

Yngsjömordet - I Marts skete et opsigtsvækkende mord i Yngsjö. Den kun 22-årige Hanna Johansdotter blev myrdet af sin ægtemand Per Nilsson. Det der gjorde sagen

enestående var, at Pers mor, var hovedpersonen. Hun var jaloux på sin svigerdatter, idet hun og sønnen længe havde stået i et utilbørligt forhold til hinanden. Begge blev dømt til døden i herredsretten, selv om sønnen tog hele skylden på sig i starten. Efter nogen tid i fængslet skrev moderen dog en "tilståelse" om hendes medskyld i sønnens handlemåde. "Efter en stund begik han mordet for mine øjne, uden at jeg kunne eller forsøgte at hindre det". Men her sluttede det ikke. Det viste sig nemlig senere, at det rent faktisk var moderen selv, der havde udført mordhandlingen. Men begge blev stadig dømt til døden, da sønnen måtte betragtes som delagtig. Pers dom blev imidlertid ved højesteret ændret til livsvarigt straffearbejde. Moderen måtte af med hovedet i aug. 1890.

Skipperen fortalte om områdets historie, og om slottenes ejere i flere generationer. Det er ikke let at følge med i, når man også skal se alle de fugle, træer og blomster man sejler forbi. Vi kom forbi nogle pragtfulde strandenge, hvor vi meget tæt på så

Stor Kobbersnepe *Limosa limosa*

te og kaffepause

Stor Kobbersnepe
Vibe
Stor Regnspove
Gul Vipstjert

Limosa limosa
Vanellus vanellus
Numenius arquata
Motacilla flava

Jan Olsen fortalte også, at der i området findes 260 fuglearter. Mange fisk gyder i de lave områder omkring Helgeå om foråret, når vandet står højt. Når vandet trækker sig tilbage, er det det ikke al fiskeyngelen, der kommer med ud. Det er guf for alle vadefuglene.

Inden vi kom til Aralövsjön, holdt vi ind til bredden. Nu var tid til en pause. Vi havde fået lovning på kaffe eller te med kage. Det viste sig, at det ikke var kage, men et rundstykke med ost og skinke. Det var vist igen noget med sprogforbistring. Vi kom kun lige ud til søen, for den er meget lavvandet. Jan Olsen fortalte om hvordan sivene er forsvundet fra søen. Det skyldes de mange gæs som nu opholder sig langs Vattenriket. De bider knopperne af så snart sivene kommer op over vandet. Der har aldrig været så mange gæs som nu. Der blev også fortalt om de store Maller og Gedder, der var i søen. De største Gedder var hunnerne. Desuden lidt om krudtproduktionen ved Helgeås vandfald i Torsebro. Det var under kong Carl Gustav. Det blev lavet af salpeter, som

stammede fra uringødning. Så bønderne havde pligt til at levere gødning til krudtværket. Man kan forestille sig den hørm, der må have været.

Aralövsjön

Nu vendte vi om, men undervejs gjorde vi holdt ved Lilleø, en lille ø hvor Helgeåen deler sig i to arme lige før Kristianstad. Her vi gik i land. Vi var inde og se et gammelt fæstningslot, af samme grundruds som Glimmingehus. Her fortalte Jan Olsen om fæstningen og om udgravningen. Vi så ruinen udefra og var på rundvisning indeni, det var et spændende sted.

Lokalitet 9a – Lilleö

Lilleöhus og lidt om borgens historie

Lilleöhus var en stærk borg, som blev bygget på Lilleø i middelalderen. Nu er det en ruin, som har fået et beskyttende tag. Den er omgivet af dybe voldgrave. Borgen blev først omtalt i 1343, hvor Åke Axelsson (Tott) blev nævnt som ejer. Det var i slægten Totts eje til 1485. I slutningen af 1500-tallet kom det i slægten Huitfeldts eje. Da svenskerne under Gustav II Adolf hærgede i Skåne, forsøgte de forgæves at indtage Lilleöhus. Slottet blev forsvaret, men den 7. sep. 1658 indtog svenskerne slottet. Det blev derefter skudt i stykker og fik senere yderligere lov til at forfalde. Ruinen blev udgravet i 1938-39. I 1940-46 blev voldgravene udgravet igen og fyldt med vand. Ved senere restaurering blev der bygget et tag over ruinen.

Der var også lidt tid til at se på botanikken.

Dag-Pragtstjerne *Silene dioica*

Eng-Gedeskæg *Tragopogon pratensis ssp. pratensis*

Vejbred-Skeblad
Ager-Padderok
Døvnælde
Dag-Pragtstjerne
Strand-Kvan
Vild Kørvel
Nyrebladet Ranunkel
Eng-Gedeskæg
Følfod
Hulkravet Kodriver
Håret Høgeurt

Alisma plantago-aquatica
Equisetum arvense
Lamium album
Silene dioica
Angelica archangelica ssp. litoralis
Anthriscus sylvestris
Ranunculus auricomus
Tragopogon pratensis ssp. pratensis
Tussilago farfara
Primula veris
Pilosella officinarum

Voldgraven

Herluf Trolle

Model og ruin

Da Birte gik ned af en af skrænterne ned mod voldgraven, opdagede hun pludselig en ret stor hugorm. Hun kom op i en fart. Lene var ikke meget for at skulle derhen og se den Eng-Gedeskæg, Benedikte havde set. Da vi kom ned på båden, snakkede vi stadig lidt om det. Lene spurgte Dagmar, om hun havde hørt, hvad Birte havde set. Dagmar hørte ikke rigtig spørgsmålet og svarede, at den er blevet fisket op og bare skulle hænges til tørre. Nu forstod Lene og Birte ingenting. Det viste sig at være en kasket, som var blæst i vandet, men var blevet samlet op. Denne sammenblanding morede vi os noget over.

Videre på sejlturen viste Jan Olsen et andet gammelt kort, der viste hvor der havde været vand i middelalderen rundt om Kristianstad. Det meste af den by vi kender i dag, er bygget der, hvor der var sø. Nu så vi

Strandskade	<i>Haematopus ostralegus</i>
Digesvale	<i>Riparia riparia</i>
Tårnfalk	<i>Falco tinnunculus</i>
Vandrefalk	<i>Falco peregrinus</i>
Vandrefalkens rede i vandtårnet	

Vi fortsatte sejladseren til Hammarsjön. Undervejs så vi

Rød Glente i et træ	<i>Milvus milvus</i>
Fiskeørn, 2 stk over Hammasjön	<i>Pandion haliaetus</i>
Lærkefalk	<i>Falco subbuteo</i>
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>
Knopsvane	<i>Cygnus olor</i>

Hammersjön er en del af et større vådområde. Den er lavvandet og næringsrig, og omgivet af dyrkede marker, store engarealer, der er kreaturafgræssede eller bruges til høstet. En god del af engene bliver oversvømmet ved højvande, da der er en forskel på høj- og lavvande på næsten 1½ m. Vandstandens gennemsnitshøjde er en meter lavere end før 1775, hvor Helge å brød sig et nyt udløb til havet.

Jan Olsen fortæller

Helgeå

Her hvor søen begyndte fortalte Jan Olsen om Sveriges laveste punkt, som ligger tæt på Kristianstad. Det er 2,44 m under havets overflade. Det opstod da vandet i 1870-tallet blev pumpet væk, for at få mere agerjord nær Kristianstad. Man har lige forhøjet digerne med 3 meter, men de synker stadig langsomt sammen.

Langs med åbredden så vi bunker af

Læge-Kulsukker	<i>Symphytum officinale</i>
Gul Iris	<i>Iris pseudacorus</i>

Naturum

Vi sejlede tilbage til Kristianstad, hvor vi gik ind i det flotte nye Naturum og så på udstillinger og plancher. Her var vi ca. ½ time. Der blev også købt bøger og kort.

Vi kørte nu ud til skærgården ud for Landöen, hvor vi skulle spise vor frokost.

Lokalitet 10 – Landöens skærgård

Der lugtede en hel del af tang. Men her var meget smukt at sidde og dejligt varmt i solen. Senere gik mange ud på havnen for at se på fugle. Derude var der en meget kold vind.

Kort over Landöens skærgård

Landöen er mest kendt for sin havn og sin campingplads. Den byder på Skånes eneste skærgård. Men stedet er også kendt for botanikere. Store dele af markerne mod nord og vest på Landöen består af åbne tørre enge med indslag af rigkær, kalkrige våde enge og strandenge. Den tørre engs flora er tydeligt kalkpåvirket og er meget artsrig. Sydvest om Landöen mellem Rosagården og Østre Hammeren, findes et vigtigt område med rigkær. Floraen er repræsentativ for kalkrige vådområder, men har også usædvanlige og rødlistede arter. Det er også et spændende område for fugleentusiaster.

Vi havde ikke tiden til at komme ud på disse enge. Birte, Dagmar og Lene gik rundt for at se, hvad der voksede ved klipperne og i nærheden af campingpladsen. Selvom det i begyndelsen ikke så ud til at så meget, blev dog alligevel til en hel del.

Skærgården

Vellugtende Aftenstjerne
 Blå Anemone
 Hulkravet Kodriver
 Rams-Løg
 Slåen
 Vild Kørvel
 Stor-Nælde
 Løgkarse

Hesperis matronalis
Hepatica nobilis
Primula veris
Allium ursinum
Prunus spinosa
Anthriscus sylvestris
Urtica dioica
Alliaria petiolata

Tandrod *Cardamine bulbifera*

Hulkravet Kodriver *Primula veris*

Læge-Kokleare *Cochlearia officinalis*

Korsknap
 Læge-Oksetunge
 Tandrod
 Brombær
 Alm. Hvidtjørn
 Hassel
 Stilk-Eg
 Spids-Løn
 Krybende Læbeløs
 Ask
 Tusindfryd

Glechoma hederacea
Anchusa officinalis
Cardamine bulbifera
Rubus sp.
Crataegus laevigata
Corylus avellana
Quercus robur
Acer platanoides
Ajuga reptans
Fraxinus excelsior
Bellis perennis

Birte og Dagmar ved Opret Kobjælde *Pulsatilla vulgaris*

Bidende Ranunkel
 Hyrdetaske
 Alm. Gåsemad
 Alm. Gåsepotentil
 Muse-Vikke
 Læge-Kokleare
 Hejrenæb

Ranunculus acris ssp. acris
Capsella bursa-pastoris
Arabidopsis thaliana
Argentina anserina
Vicia cracca
Cochlearia officinalis ssp. officinalis
Erodium cicutarium

Opret Kobjælde *Pulsatilla vulgaris*

Ask *Fraxinus excelsior*

Busk-Potentil
 Opret Kobjælde
 Pyrenæisk Storkenæb
 Stor Konval
 Farve-Vajd

Potentilla fruticosa
Pulsatilla vulgaris
Geranium pyrenaicum
Polygonatum multiflorum
Isatis tinctoria

Vi så også en mindesten for 200 faldne danskere, efter en mislykket landgang i 1678. De skulle undsætte Kristianstad.

Inden vi kørte, blev der sagt pænt farvel til Carl Christian Tofte, og han fik 3 flasker vin. Han havde været en meget behagelig guide.

Carl Christian Tofte.

Birte med Farve-Vajd *Isatis tinctoria*

Nu gik turen hjemad ad rute 21 forbi Hässleholm. Vi kørte direkte mod Helsingborg uden pause. Vi kørte kun lige ind et sted, hvor Henrik skulle handle ”jordbær”. Det blev mere og mere mørkt, og så kørte vi ind i et forrygende tordenvej, hvor bussen rigtig blev skyllet. Vi kom med en lille meget gammel færge (helt uden ventetid). Der var mange mennesker med og en stor trængsel. Det var varmt og luften var dårlig. Godt turen ikke tog ret lang tid.

I Helsingør stod 6 personer af. Vi andre fortsatte til Hillerød. Heldigvis var det holdt op med at regne, da vi stod ud af bussen. Vi fik vores bagage og sagt farvel til alle de hyggelig medrejsende.

Nu blev vi spredt for alle vinde. Det varede ikke længe, før der igen kom en kraftig tordenbyge på hjemvejen. Når man så tænker på det vidunderlig vejr, vi havde haft på hele turen. Vi havde godt nok været heldige.

På gensyn næste gang foreningen kalder.

Blomsterliste fra Vattenriket

Dansk navn	Latinsk navn	Lokaliteter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ager-Padderok	<i>Equisetum arvense</i>			x		x			x	x	
Ager-Stedmoderblomst	<i>Viola arvensis</i>		x				x	x			
Ager-Stenfrø	<i>Lithospermum arvense</i> var. <i>arvense</i>		x								
Alm. Bakketidsel	<i>Carlina vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i>				x				x		
Alm. Ene	<i>Juniperus communis</i>						x				
Alm. Engelsød	<i>Polypodium vulgare</i>							x			
Alm. Fuglegræs	<i>Stellaria media</i>		x								
Alm. Gåsemad	<i>Arabidopsis thaliana</i>										x
Alm. Gåsepotentil	<i>Argentina anserina</i>		x			x	x	x			x
Alm. Hvidtjørn	<i>Crataegus laevigata</i>										x
Alm. Hyld	<i>Sambucus nigra</i>			x							
Alm. Hæg	<i>Prunus padus</i>		x								
Alm. Hønsetarm	<i>Cerastium fontanum</i> ssp. <i>vulgare</i> var. <i>vulgare</i>							x			
Alm. Kohvede	<i>Melampyrum pratense</i>							x			
Alm. Kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>				x	x			x		
Alm. Mangeløv	<i>Dryopteris filix-mas</i>						x				
Alm. Marehalm	<i>Leymus arenarius</i>							x			
Alm. Mælkeurt	<i>Polygala vulgaris</i>		x				x		x		
Alm. Rødknæ	<i>Rumex acetosella</i> ssp. <i>acetosella</i>								x		
Alm. Røn	<i>Sorbus aucuparia</i> ssp. <i>aucuparia</i>								x		
Alm. Slangehoved	<i>Echium vulgare</i>		x								
Alm. Slangetunge	<i>Ophioglossum vulgatum</i>		x								
Alm. Star	<i>Carex nigra</i> var. <i>nigra</i>		x								
Alm. Syre	<i>Rumex acetosa</i> ssp. <i>acetosa</i>	x				x			x		
Alm. Vibefedt	<i>Pinguicula vulgaris</i>		x				x				
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>										x
Avnbøg	<i>Carpinus betulus</i>	x									
Bidende Ranunkel	<i>Ranunculus acris</i> ssp. <i>acris</i>		x								x
Bingelurt	<i>Mercurialis perennis</i>	x									
Blære-Star	<i>Carex vesicaria</i>						x				
Blå Anemone	<i>Hepatica nobilis</i>										x
Blåbær	<i>Vaccinium myrtillus</i>	x							x		
Bredbladet Mangeløv	<i>Dryopteris dilatata</i>	x									
Brombær	<i>Rubus</i> sp.								x		x
Bukkar/Skovmærke	<i>Galium odoratum</i>	x									

Dansk navn	Latinsk navn	Lokaliteter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Buksbom	<i>Buxus sempervirens</i>	x									
Busk-Potentil	<i>Potentilla fruticosa</i>										x
Bøg	<i>Fagus sylvatica</i>	x						x			
Dag-Pragtstjerne	<i>Silene dioica</i>									x	
Dunet Gedeblad	<i>Lonicera xylosteum</i>	x									
Dynd-Padderok	<i>Equisetum fluviatile</i>				x		x				
Døvnælde	<i>Lamium album</i>				x			x		x	
Enblomstret Flitteraks	<i>Melica uniflora</i>	x									
Engelskgræs	<i>Armeria maritima</i>								x		
Eng-Gedeskæg	<i>Tragopogon pratensis ssp. pratensis</i>									x	
Eng-Kabbeleje	<i>Galtha palustris</i>		x		x	x	x				
Engkarse	<i>Cardamine pratensis</i>		x		x	x					
Eng-Nellikerod	<i>Geum rivale</i>		x	x		x					
Enskællet Sumpstrå	<i>Eleocharis uniglumis</i>								x		
Farve-Vajd	<i>Isatis tinctoria</i>										x
Femtunge	<i>Pentaglottis sempervirens</i>	x									
Flipkrave	<i>Teesdalia nudicaulis</i>								x		
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>						x				
Følfod	<i>Tussilago farfara</i>									x	
Fåre-Svingel	<i>Festuca ovina</i>			x							
Græsbladet Fladstjerne	<i>Stellaria graminea</i>							x			
Gul Anemone	<i>Anemone ranunculoides</i>	x					x				
Gul Iris	<i>Iris pseudocorus</i>					x				x	
Gul Kløver	<i>Trifolium campestre</i>				x				x		
Guldnælde	<i>Lamium album</i>	x									
Harril	<i>Juncus gerardii</i>		x				x				
Hassel	<i>Corylus avellana</i>										x
Hedelyng	<i>Calluna vulgaris</i>								x		
Hejrenæb	<i>Erodium cicutarium</i>								x		x
Horse-Tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>				x						
Hulkravet Kodriver	<i>Primula veris</i>	x					x			x	x
Hulrodet Lærkespore	<i>Corydalis cava</i>	x									
Hvid Anemone	<i>Anemone nemorosa</i>	x									
Hvid Nøkkerose	<i>Nymphaea alba</i>				x						
Hyrdetaske	<i>Capsella bursa-pastoris</i>		x								x
Håret Frytle	<i>Luzula pilosa</i>	x									
Håret Høgeurt	<i>Pilosella officinarum</i>								x	x	
Kattefod	<i>Antennaria dioica</i>						x				
Knold-Ranunkel	<i>Ranunculus bulbosus</i>		x		x		x		x		
Kornet Stenbræk	<i>Saxifraga granulata</i>	x	x			x	x				
Korsknap	<i>Glechoma hederacea</i>		x	x		x		x			x
Krat-Fladbælg	<i>Lathyrus linifolius</i>						x				

Dansk navn	Latinsk navn	Lokaliteter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Krat-Viol	<i>Viola riviniana</i>					x	x				
Krybende Læbeløs	<i>Ajuga reptans</i>							x			x
Kær-Snerre	<i>Galium palustre</i>								x		
Kødfarvet Gøgeurt	<i>Dactylorhiza incarnata</i>		x								
Lancet-Vejbred	<i>Plantago lanceolata</i>				x				x		
Liden Storkenæb	<i>Geranium pusillum</i>	x									
Lyse-Siv	<i>Juncus effusus</i>		x								
Læge-Kokleare	<i>Cochlearia officinalis ssp. officinalis</i>										x
Læge-Kulsukker	<i>Symphytum officinale</i>					x				x	
Læge-Oksetunge	<i>Anchusa officinalis</i>		x								x
Løgkarse	<i>Alliaria petiolata</i>	x		x							x
Løvefod	<i>Alchemilla sp.</i>						x				
Majblomst	<i>Maianthemum bifolium</i>	x									
Mark-Frytle	<i>Luzula campestris</i>	x					x		x		
Mark-Hindeknæ	<i>Spergularia rubra</i>	x									
Melet Kodriver	<i>Primula farinosa</i>						x				
Muse-Vikke	<i>Vicia cracca</i>										x
Navr	<i>Acer campestre</i>	x									
Nikkende-Star	<i>Carex acuta</i>				x						
Nyrebladet Ranunkel	<i>Ranunculus auricomus</i>	x								x	
Opret Kobjælde	<i>Pulsatilla vulgaris</i>						x				x
Plettet Gøgeurt	<i>Dactylorhiza maculata.</i>						x				
Pyramide-Læbeløs	<i>Ajuga pyramidalis</i>						x				
Pyrenæisk Storkenæb	<i>Geranium pyrenaicum</i>	x									x
Rams-Løg	<i>Allium ursinum</i>	x									x
Raps	<i>Brassica napus</i>		x								
Rød-El	<i>Alnus glutinosa</i>			x							
Rød-Kløver	<i>Trifolium pratense</i>					x					
Salep-Gøgeurt	<i>Anacamptis morio</i>						x				
Sct. Hansurt	<i>Hylotelephium telephium</i>	x									
Skov-Jordbær	<i>Fragaria vesca</i>						x				
Skovstjerne	<i>Trientalis europaea</i>							x			
Skælrod	<i>Lathraea squamaria</i>	x									
Slåen	<i>Prunus spinosa</i>										x
Smalbladet Vikke	<i>Vicia angustifolia</i>						x		x		
Spids-Løn	<i>Acer platanoides</i>						x				x
Stilk-Eg	<i>Quercus robur</i>	x					x	x	x		x
Stinkende Storkenæb	<i>Geranium robertianum</i>	x									
Stiv-Star	<i>Carex elata</i>						x				
Stor Fladstjerne	<i>Stellaria holostea</i>	x							x		
Stor Konval	<i>Polygonatum multiflorum</i>	x									x
Storblomstret Hønsetarm	<i>Cerastium arvense</i>				x						

Dansk navn	Latinsk navn	Lokaliteter									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stor-Nælde	<i>Urtica dioica</i>										x
Strand-Kvan	<i>Angelica archangelica ssp. litoralis</i>									x	
Svalerurt	<i>Chelidonium majus</i>			x							
Tagrør	<i>Phragmites australis</i>				x			x			
Taks	<i>Taxus baccata</i>							x			
Tandrod	<i>Cardamine bulbifera</i>	x									x
Tjærenellike	<i>Viscaria vulgaris</i>	x				x	x				
Toradet Star	<i>Carex disticha</i>		x								
Tormentil	<i>Potentilla erecta</i>		x				x				
Tusindfryd	<i>Bellis perennis</i>										x
Tvebo Baldrian	<i>Valeriana dioica</i>						x				
Tvebo Star - han	<i>Carex dioica</i>						x				
Tykbladet Ærenpris	<i>Veronica beccabunga</i>								x		
Tyndakset Gøgeurt	<i>Orchis mascula</i>	x					x				
Udspærret Vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris ssp. arcuata</i>					x		x			
Vejbred-Skeblad	<i>Alisma plantago-aquatica</i>								x	x	
Vellugtende Aftenstjerne	<i>Hesperis matronalis</i>										x
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>				x					x	x
Vorte Birk	<i>Betula pendula</i>							x	x		
Vår-Brandbæger	<i>Senecio vernalis</i>							x			
Vår-Fladbælg	<i>Lathyrus vernus</i>	x									
Vår-Potentil	<i>Potentilla tabernaemontani</i>						x				
Ægte Kastanje	<i>Castanea sativa</i>	x									

Krydderihaven på Bäckaskog slot

Dansk navn	Latinsk navn
Læge-Kulsukker	<i>Symphytum officinale</i>
Hvid Diktam	<i>Dictamnus albus</i>
Læge-Stokrose	<i>Althaea officinalis</i>
Kvan	<i>Angelica archangelica</i>
Citronmelisse	<i>Melissa officinalis</i>
Læge-Kvæsurt	<i>Sanguisorba officinalis</i>
Russisk Estragon (Den indgår i Bearnaisesauce)	<i>Artemisia dracunculus</i>
Isop	<i>Hyssopus officinalis</i>
Hjertebladet Slangerod	<i>Aristolochia clematitis</i>
Sødkærm/Spansk Kørvel	<i>Myrrhis odorata</i>
Slangeurt	<i>Bistorta officinalis</i>
Kantet Konval	<i>Polygonatum odoratum</i>
Læge-Alant	<i>Inula helenium</i>
Stolthenriks Gåsefod	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>
Nikkende Fuglemælk	<i>Ornithogalum nutans</i>
Alm. Boghvede	<i>Fagopyrum esculentum</i>
Katteurt (haveart)	<i>Nepeta cataria</i>

FUGLE

Toppet lappedykker
Skarv
Fiskehejre
Hvid stork
Knopsvane
Sangsvane
Grågås
Kanadagås
Bramgås
Gravand

Knarand
Gråand
Skeand
Trolldand
Edderfugl
Hvinand
Toppet skallesluger
Stor skallesluger
Rød glente
Havørn

Rørhøg
Hedehøg
Spurvehøg
Musvåge
Fiskeørn
Tårnfalk
Lærkefalk
Vandrefalk
Fasan
Blishøne

Trane
Strandskade
Klyde
Stor præstekrave
Vibe
Stor kobbersneppe
Storspove
Rødben
Hættemåge
Stormmåge

Sildemåge
Sølvmåge
Svartbag
Rovterne

Splitterne
Fjordterne
Dværgterne
Sortterne
Huldue
Ringdue

Tyrkerdue
Gøg
Mursejler
Grønspætte
Sortspætte
Stor flagspætte
Sanglærke
Digesvale
Landsvale
Bysvale

Markpiber
Skovpiber
Engpiber
Gul vipstjert
Hvid vipstjert
Gærdesmutte
Jernspurv
Rødhals
Nattergal
Rødstjert

Bynkefugl
Stenpikker
Solsort
Sjagger
Sangdrossel
Græshoppesanger
Sivsanger
Rørsanger
Gulbug
Gærdesanger

Tornsanger
Havesanger
Munk
Skovsanger
Gransanger
Løvsanger
Fuglekonge
Broget fluesnapper

Blåmejse
Musvit

Pirol
Rødrygget tornskade
Skovskade
Husskade
Allike
Råge
Krage
Ravn
Stær
Gråspurv

Skovspurv
Bogfinke
Grønirisk
Stillits
Tornirisk
Karmindompap
Gulspurv
Rørspurv

PATTEDYR

Rådyr
Hare
Egern
plus de afsjælede legemer
af:
Grævling
Ilder
Ræv
Pindsvin

PADDER

Lille vandsalamander

SOMMERFUGLE

Aurora
Citronsommerfugl
Skovrandøje

Frands